

קול מבשר

וואכענבלאטט ערשיינט יעדען דאנערשטאג.

Zweiter Jahrgang No. 25	אין ווער ארט אלליין דאס מעגליכע דעם ארגאן פיר	יום ה' פרשת ד"ו ישרה
KOLOZSVÁR, Nov. 15 1900.	ק"ל זילתן שוחטים עהער מלמדים ב"חורים (ט) ספרים רבנים.	אדרעסע: „KÖL MVÁSZÉR“ KOLOZSVÁR
Concoursé werden mit 10 Kronen pr. Stelle berechnet, von welche je 8 Kronen dem Cultusbeamtenfond zugeführt wird. Anzeigen werden mit 4 Heller pr Wort berechnet.	אייגענטימער אונד פערזאנלעכע ליכער רעדאקטער: יצחק בן ציון וויינשטיין.	פרייז: נאנציעהריג 6 Kronen האלביעהריג 3,50 „ פיערטהעהריג 2 „ איינצעלנע נומער 20 Heller

ואמלט, דא זאנענאנטע אייגענע דרוקקערדיג, איז
אונשעטצבאר דאז, יעדע מענע נאך אייגענער
איבערצייגונג פארנעמען, דמח ברעו נפלה, אונד וויר
וועניגע ווערען איה דאס אונזערע אויספירען
לאנגסאם אונד יבקר, וואונד קמט גרויער.
יעצט אין קאמפערע טאנע ווערדען - וויא
איך פאן זיכערער קוועללע ווייס - דא לאנדעס
פערטערער דער נעאלאגען - זאנענאנטע דים -
טרוקנטערע ווערען ביום טויטער אום באל.
דינע הענגלונג דער יודישען אנגעלעגענהייטען
פארשערען, נאך אנאכע דעם טיען פערטער
זשורנאל ווירד וועט נישט אויף לאנגע געשעהען.
דיא קולטורעאסטען - ריכטיג געזאגט -
זינד יא וועדער ארטהאדאקסען נאך געאלאגען, זא
זינד לידער איינע בריה בפני עצמה, נישט איינמאל
אלס מענטשן בעטראכטעט - זא מיסען זא נור
יעדע געלעגענהייט אויף פאסען, וואגן עטוואס
אום אהרער אייגענע עטוואס צו טהן געלע-
גענהייט נישט.
זא ווירד איה יעצט זיין, וויר ווערען
אבווארטען, נאכדעם יענע העדעלסווערער דער
געאלאגען אין אהרער אייגענע פארנעשפראך
בען האבען ווערען, זאללען וויר איה, אין אונד
דער אנגעלעגענהייט העקלאמירען, נאך מיינע
אנוכט האבען וויר אויף ערשאל טעהר אויסזוכט
אלס יענע.
פאן דער וואכע

אך וויא קאלט!
זעהר קאלט, אונטערליך קאלט איז דער איר
פער אום פערטערע ווען דער אייגענע אייגענע
בייא דען שוחטים, ווען וויר דא אורזאכע דעסען
זוכן, פינדען ווירם אלסבאלד, דער געאלאגע דארפ'ס
יזחט דער זיך קיים דאס אלטגענובע בראד אויס
בארגען קאנן, דער פאן דען דערפערן נאכהויע קאמ
טענד ערמירעט אונד ערמאטעט קאנן נישט איינמאל
זיינע געדאנקען צוואנטען, דא פפען עטוואס לטובת הכלל
אדער זעלבסטזילפע צו ווירקען.
ער איז מוסחלאן, הייטע ווענען זיינען ראהען
קצב, מארגען ווענען דיא גידישע, געסטערן ווענען
נבא אר... ד... ו... אונד איכער אללעס ווע-
גען זיינען פדנסהטאנגעל אונד ווענען ענין השחיטה.
דער שטעטישע שוחט זעהר וועניגע אויסגענאמען מי
לנו גדול איבערהויפט ווענען ער הון איז אדער ריל שוחט
ראשון, דעם איבערהויפט נוס געהט, וואצו זאלל
ער זיך קאמפערן לאשען ווירד מאן יא עטוואס
אויס פירען, זעהר ווירד יא ער זא-וויא זא ווענען טהייל
האבען, זא דענקט זיך דיעזער.
אם כנמול, הלב יחיל! עטווא 150 שוחטים וועלכע
טרייע אנהענגער דעם קול מבשר זינד אונד דאס
ריכטיגע בענרייפען האבען מיך זא אפט געווארנעט
דאס איך וועדען אין דער העלפטע ארבייט זא צו
זאגען "שטעקקען בלייבען - בי רבים עשו ולא
עלתה בידם.
איך קאנען יעצט נעמען זאגען, דאס ביא איך
וויר אללערוועיגטענס שאן 10 מאל אין זאלכער
לאגע אויפערען צו מיסען.
נור אכער אני עשיתי ואני אסכול ובעה"י

אויס קאלעניאלעס גרינדע
זאל טויטען יעדער דער פאן איינעם זאלבען
וואקאנטען שוחט איהר לעהרער פאסטען קענטעס
דאס, וועלכער אין דען צייטונגען נישט פערקענדעט
ווירד, מיר בעקאנטענעבען.
דער דער.

בישר געשמאלענע רינדפעטע
אום איינע קראנע פו קולא בייא השוחים מקהל
שוראן
Deutsch S. orth. metsző Nagy Surány

יעדער שוחט
דער כשרע רינדפעטע צו פערקויפען האט,
זאללם מיר אנצייגען, אנטרענע אונזער "כאפיר" אן
דיא ארמ' די בל.

יזרכנים רעטפ. שוחטים
אין וועלשליכערעליגענער יונגער מאן דער
באאר 10,000 קראנען אויפווייזט, וועלשטערייזער
אבסאלוויטער קויפמאן, זוכט איינע פארש זע, מיט
וועניגסטענס עבענזאפיעל מיטזעפט.
זאלבע דיא איין לענגסטע שטעטעלידעס געשעפט
אלס מיטזעפט האבען, ווירד בעפארזאגט.

שטעטלעך
אין Lugos געלאג ווירד געזוכט חבראדשטיט, שפיר
טאלווערטרער, שח'ב ומשנה פיר דען אהרענעוועהאלט
720 קראנען וואהנונג בעהייצונג אונד בעליבאונג.
אדרעסע אן הבראדקרישא פראנעם Schwartz David

אין Nagy Sz. Miklós ווירד געזוכט איין אויסהילפ'ס
קופות שוחט אויף דיא מאנאטע דענעמבער אונד האלב
יענער פיר 60 גולדען.
אדרעסע Rubinstein Zsigmond metsző

פיר איינע וואונדערשעהנע יונגע פרויא, אשת
חיל' דיא 1200 קראנען מיטזעפט באאר אויפצייגט, דיא
אנדערשטאלב אהרענעפעריראטעט וויר אונד געשייער
דען ווערדען מיססטע ווירד איינע פאסטענע פארטהיע
נעזוכט, אנטרענע אונזער 1200 אן דיא ארמ' די בל.

Felelős szerkesztő, lap-és nyomda tulajdonos
Weinstein Béni Kolozsvárt.
Saját nyomása.

קאנקורד
דיא היינטיגע ארטהאדאקסענע שוחטע בענעט-
דינט איינען ערסטען בעל תפלה, שוחט וכוזק מוסחה
וירא שמים, וועלכער דיא אויס - פאן אנערקאנטען
א ארטהאדאקס רבנים בתמים בעוושטע, פיר דעם
יאהרעסגעהאלט 1200 - 1000 קראנען, האלבער שחיטה
פרויע וואהנונג אונד איבליכע נעמענעטולמענעטע.
העלעקטראנטען וואללען נור קאפיען אהרער
צייטונגע איינזענדען, דיא שטעללע איזט אין
חשוון-כסלו צו בעזעטען.
נור בערופענע ווערען צור פראבעפארטראג
צוגעלאסען אונד דער אקצעפטרעט בעקאמט ריזע
שפענען פערזעפט.
באנהאר קאמראט Tolna כהודש תשרי תרס"א
לפ"ק

Jakob Brick Präses
(ג) ב' נאכדעם אין באנהאר לעטצטערער צייט
אפט שוחטים געוועכעלעט ווארדען, ווארדען דיא
אבענאנטע געמיינדע וועטעס דער דערדי' בל' ער
זוכט, איכער דיע אורזאכע דעסען, זיך נישט ער
קלערען צו וואללען.
דיא עיקלערונג איזט ריכטיג אייגענליפען אונד
לויטעט וויא פאלט.

לעבליכע רעדאקטוריאן
מיט בעזעג אויף אהרע ווערטהע פאסטקארטע
פאן 16 יפען די' מ' קאנן איך נור מיטטהיילען, דאס
אונזערע געמיינדע וויס וועניגען יאהרען לידער, קיין
גליק האט - צו איינען דאמקעטיק, דער אונד צור
געזוכט שטעט, אונזערע געמיינדע בעשטעהט אויס
לייטער פריעדליכענערע מענטשען, וואס ביא איבער
אלל בעקאנט איזט, עס זינד בייא אונד שאן צו 10
יאהרע בעמאטען בערענעטעס געווענען אונד אונזערע
געמיינדע קינדעס נור אין אללער אויסערסטען פאללע
די' ה' ווענן זיך איין אנגעשטעללער צו שולדען
האטמען לעכט א... ד... ו...
האכבאטענד

Jakob BriK Präses.
דעמנאך בלייבט דער דער די בל' דיעסבענע
ליך צו בעמערקען נישט מעהר איכריג, אלס דאס
דער יעצט קנאפ פאר ראש השנה פאן דארט געשייער
דענע שוחט האשון, נישט ווייל ער געקונדיגט ווארד
דע ווארדען ווייל איהם דיא קהילה פוסטאן בעססער
פאסטעט, זיינען פאסטען וועכעלעטע, דעמבזפאלגע
נן דיא באנהארער שטעללע בלי' שום היש השנה
גביל פרויא שטעהט,
דיא דער.

עכענזא איזט אויך ריא ברבא ולמלשנים אבנעשאפט
 ווארדען. אין מאנן אויס מארמאראש מיססע וועגען.
 זינער יאהרנייט אין טעמפעל געהן. פאר דען עמוד
 דאווענען אונד עולה זיין. דיעזער קעננטען דיא היי-
 ליגע מנהגי (עדה) אראד ניכט אונד
 זאנטע אללעס. אלס ערדאדויף צור העדע געשטעללט
 ווארדען, זאנטע ער העןראכניער: נון דער ראבניער
 גלייכען ווירא אונד אויף דיא העלפטע ארויס, דיא ברבא
 איש' בחר בני זאללאן מיר אונד ולמלשנים אן זיא
 מקום ווערדען.

(עס זאלל בייא איהנען בלייבען) אין יוד מיט
 פאות נינג אין ווען אין דיא פאללעזילע. — אין
 אנטיסעמיט קאס איהם ענטנענען אונד שפראך איהם
 מיט פאלגענדע קאס: ויא יוד! אין יוד קויפט יא אללעס
 קויפען זיא מיר מיין פיעכער אב —

- גוט! אנטווארטעטע דער יוד.
- אלוא אים וויאפיעל געבען זיא דיעס מיר?
- בוללעט נאר בוללעט.
- אבער ווארדען...
- אום 20 העללער.

געשעפט געשלאסען זאנטע דער יוד. דוער האבען
 דיא 10 העללער אנגאבען, עס זאלל בייא איהנען בלייבען
 ביזאך איהנען דיא צווייטע 10 העללער געבען ווערדען.

Tunyog.

וואס דאס ווארט 'טוניגא' בעדייטעט, ווירד וואהל ניכט
 יעדער וויססען. איך ווילל ניכט לאנגע צענערן Tunyog
 איזט איינס פאן דיא חמשה קהלות סדום ועמורה, רבנ
 גראייטע שאדע דאס זיא איזט נאך ניכט צוריק אויטער
 קעחרט.

אזער גי לעזער ווערדעט זיכער אין מיינעס דיעזען אויס-
 דרוק צוריק איינען פעהלער פינדען — אה ניין! דיער
 איזט קיין פעהלער, נור העדעט מיך אן.

אין קאמראט פאטהמאר גיכטיס אין ארט מיט
 זיינעס נאמען Tunyog דארט איזט 'לבן' הארמי דער
 רחוק דער צוגלייך דער קעב דער נניד אוי. ווילל ועל
 בילם דער אהם נאמן דעס רבי איזט.

אינד הערעט אונד שטיינעט, דער קעב פיהרט
 אויס געגען דען שוחט ביים רב וואס נר ער ווילל.
 זיט יאהר זיט שאן פאן דען האזען קעב צווייא
 שוחטים פערזאנט ווארדען ווילל זייא ניכט אויף אל-
 לעס וואס דער קעב ווינטשט 'כשר' זאנטען, אונד דער
 רב איזט מסכים מיט אנדערע ווארטען דער רב פערד
 קויפט דיא הויט. אונד דיא נשמה דעס שוחט פיר דען
 קעב אים צום ביישפיעל 5 ליטער ערדעפפעל.

רבי זיכט וילדען רביעט וויא קאן איינען מענטשען
 'שאן אביעוועהן דעסעני תורה וראדה' דאס מיטטאנ-

למלאך — וועלכער רב איזט דומה למלאך? דיא ער-
 קלערונג איזט אבער פאלגענדער ארט: בימי
 אברהם האבען מלאכים סדום אימנעקעהרט. בימינו
 אבער ווערדען 'סדום' ועמורה פאן דען 'רביצוריק
 הערויף געדעהט — נור מיט שינוי השם, סדום הייסט
 צו'ב'שפ' Tunyog אוי... וו... זאלבע מלאכים ניכט
 עס ליידער בימינו.

פיעללייכט ווערען שאן בעסער סדום צוריק?

בריעף קאסטען.

נור פיר אבאנענטען

פראגען ווערדען פיר אבאנענטען וועגן רעסור פאסט
 בעגליצען איזט אויך בריעפליך בעאנטווארטעט.

(לידידיר' ש' ד' ק) — איבער 'סיננא' מוס איך
 מיך ערסט ערקונדיגען. בינגען 8 טאגע איז אנטווארט.
 (עטשקא) האבע 'הי' געשריבען — (פ' — ס')
 יא. ליידער! לויט דיא אבאנענטענענאהל ווירד דאס
 בלאטט אויסגעשטאטטעט.

(Gombos) זאלל 'איך' שפעזען געבען?

(לר — מ — שו) דיוקו אינד דיוק אכל דיקדוק
 יותר דיקדוקו ברישיוו המפורשים. כי על הפסוק ורחצו
 הגליכם כתב רש"י זיל לזט שלא הקפיד בעיז אמר
 לינו תחלה ועל הפסוק ולינו ורחצו הגליכם כתב,
 שמשני כך לא אמר לינו תחלה למען יראו כי עכשו
 באו. ומשמע אבל לולא זאת היה אומר רחצו
 תחלה זה סתירה גדולה. ושמעת לפני שנים דבר
 נכון מהרב מההאלוויטיש' דהייקאמוה שהיה לוט ורא
 כי יאמר ושבבר באו לפני שנים ושלושה ימים, מוכח
 שלא הקפיד מלהבנים עיז בביתו, כי אם היה מקפיד על
 זאת מה היה מתירא שיאמרו כי כבר באו לביתו לפי
 שכבר רחצו ויגלוהם, הלא היה יכול לתרין את עצמו
 עכשיו באו, אפס כי אינו טכנים עיז בביתו לכן רחצו
 הגליהם. אלא ודאי דכל ידעו כי הוא אינו מקפיד.
 יתהוהן ומקובל וטוב ויפה הדבר הזה ודו"ק

אמנם גם על דיוקו (ובן הבקר אשר עשה) יש מדרש
 נאה (מביאובעלחסד לאברהם ומרומוגס בעל הטורים)
 כי מערת המכפלה אשר שם קבורת אדם וחוה לא
 ה' אדם ודע א' הוא. ובכוא המלאכים לאברהם והלך
 אל המקנה שלו לקחת ג' פרים (כדי להאכילם ג'
 לשונות) נדמה המלאך רפאל לאברהם כפר משובת,
 ורצה אברהם ללקח, והמלאך נשמת ורין ממנו עד
 מערת המכפלה, ואז הויר אברהם מעלת המערה, —
 ושם נמטר הפד (המלאך) בורה, והולוכו לביתו —
 ובכואו לביתו והמלאך הסיר מעליו לבוש הפד, ראה
 כי אין בידו רק ב' פרים — וקרוב לזמן הסעודה ה' —
 ה' מוכרת לברוא פה אחר בשמות ספר הוצירה — וזהו
 ובן הבקר אשר עשה. ועל הבחמה אשר נברא

בשמות אין שייך דין כשר בהלב וזהו יוקה המאה
 וחלב עם בן הבקר אשר עשה — דוקא ודו"ק.
 (מעגליסוב) עם ווירד קאממען.
 נור געוולד.

(אל החון מרים) דיא וועלט ערצעהלט דאס תורה
 ועבודה ונטלות הסדים זינד געקאממען אויף איינע
 מלאגע פאר הקביה:

דיא תורה פראשעט צורטע מאן לערנט קיינע תורה
 דא בערוהונטע זיא הקביה שטילל מיין קינד דער רב?
 לערנט דאך?

עבודה קאס מיט גערוישיש. מאן דאווענט ניכט. — בערוה
 הינטע זיא הקביה — שטילל מיין קינד — דער חון דא —
 ווענט דאך שעהן אונד גוט, וואס ווילסט דענן נאך?
 אס ענדע קאב גמילות דסדים. רבושיע ווא, וויא,
 וואגן זיעהט מאן גמילות חסד — ?

אויך זיא בערוהונטע הקביה: שטילל מיין קינד? זיע —
 הע דאך אין דיא שיעל ויא מען יעדעס פרייא אונענט.
 געלדליך שנופה טאבאק טהילט דיעס איזט יא אויך
 גמילות חסדים. — אבער דאך רבושיע זאנטע גמילות
 חסדים. דיא תורה האכט דא וועניגסטענס מיט דען רב?
 בערוהונטע דיא עבודה וועניגסטענס מיט דען
 חוים זינגען מיך אבער בלאס מיט איין שנופה טא —
 באק אויף איין זאלבעס געשעפט קאנן איך ניכט איינ-
 געהען? שטילל מיין קינד? — זאנטע הקביה — דוא
 קאמסט יא בעסער דארטן. זינגע צווייא זינד אויך
 זאפעל ניכט ווערטה — —

פאריגע וואכע וואר איינע אבסאלוטע אונגעלייב-
 קייט איין בלאטט ערשיינען צו ראססען דאפיר זענדע
 פיר יעדען הוער איינע שעהנע כתובה אלס בילאגע.

פיר הונגים

ביים געפ. איזט פאן זיין ווערק 'זוכר זמירות'
 ענטוואלטענד 17, 2 שטיימיגע קאמפאזיטאנען אונד
 4, 2 שטיימיגע קאמפאזיטאנען נאך אייניגע העסטעקד
 סעטפלארע אום דען שפאטביללענען פרייז פאן נור איי-
 גען טלדען צו האבען. פערנער ווער זיין קינד דער
 גוטער פאפראניסט זיין מוכס אינד בעאנלאנטער
 סאליסט, על דרבי התורה והוראה ערציעהען לאססען
 ווילל, דער ווענדע זיך אן מיר בריעפליך אים קאנועד
 נורענדעס פאללע, עלייהו כל מחסורו עיז זיט והמועיל
 פה גראס טאפאלטשאן בודת מרחשון תרסא
 אהרן זאב אברהמאזאהן חון ראשין

שטעללען.

אין Mez6 Berony (געאלא) ווירד געוויכט פסקיער
 שויב אנגענעהמער בעל תפלה, אינמאר ומוהל פ' דען
 יאהרעסגעהאלט 1200 קראנען (קיינע וואהונג) אונד
 שחושה אים ווערטעט פאן 80 קראנען. פראבע בערוה